

Обласне соціологічне дослідження «Торгівля людьми: реальна ситуація та шляхи запобігання очима молоді»

Торгівля людьми, тобто «...здійснювані з метою експлуатації вербування, перевезення, передача, переховування або утримання людей шляхом погрози, силою або із застосуванням інших форм примусу – викрадення, шахрайство, обман, зловживання владою або делікатністю становища, шляхом підкупу у вигляді платежів або вигод, для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу», є гострою проблемою не тільки України, але і сучасного світу.

У поняття торгівлі людьми вкладають певною мірою різні явища, які мають спільні ознаки, головна серед яких – продаж (інша платна передача) людини. Торгівлю людьми тлумачать як:

- 1) такий продаж людини, коли її покупець отримує над нею всі або майже всі атрибути права власності (работоргівлю);
- 2) продаж, що призводить до вчинення щодо людини інститутів та звичаїв, тотожних із рабством, таких, як боргова кабала, сімейне рабство тощо;
- 3) вивезення для продажу або продаж людини за кордоном чи у своїй країні для використання у проституції або порнобізнесі;
- 4) продаж дитини для незаконного усиновлення;
- 5) використання ембріона чи плоду людини з корисливою метою (фактично продаж ембріона чи плоду);
- 6) продаж людини з метою незаконного вилучення її органів тощо.

Об'єктами цього злочину можуть бути будь-які особи незалежно від статі та віку: чоловіки працездатного віку – з метою трудової експлуатації, діти та жінки – з метою використання у жебрацтві, сексуальному рабстві та порно індустрії; будь-які особи – для вилучення та трансплантації органів.

Незважаючи на здійснення певних зусиль з боку Української держави щодо протидії торгівлі людьми: криміналізацію цього злочину в національному законодавстві, прийняття програм протидії торгівлі людьми (у т.ч. Державна соціальна програма протидії торгівлі людьми на період до 2020 року), ратифікацію міжнародних договорів, створення спеціальних підрозділів по боротьбі зі злочинами пов'язаними з торгівлею людьми в системі МВС України, організації та проведенні інформаційних кампаній, налагодженні активної співпраці з міжнародними та неурядовими організаціями, проблема торгівлі людьми залишається актуальною і це негативне явище має стійкі тенденції до поширення.

Мета: дослідження рівня обізнаності юнацтва та молоді щодо торгівлі людьми та визначення шляхів попередження цього явища.

Завдання дослідження:

- вивчити рівень обізнаності юнацтва та молоді з різними формами торгівлі людьми;
- вивчити рівень обізнаності юнацтва та молоді зі способами захисту від потрапляння у ситуацію торгівлі людьми;
- вивчити рівень розуміння причин торгівлі людьми;

- з'ясувати шляхи попередження торгівлі людьми.

Об'єкт дослідження: молоді користувачі Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва віком від 14 до 35 років.

Предмет дослідження: торгівля людьми як соціальне явище.

Етапи дослідження:

1. Розробка Програми обласного соціологічного дослідження: (березень);
2. Проведення дослідження:
  - збір даних методом анкетного опитування, узагальнення даних в центральних районних (міських) бібліотеках централізованих бібліотечних систем та районних бібліотеках для дорослих (*квітень-травень*);
  - обробка даних в науково-методичному відділі Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва, аналіз та узагальнення результатів, написання звіту, публікації (*червень*).

Бази дослідження:

- Кіровоградська обласна бібліотека для юнацтва;
- центральні районні (міські) бібліотеки, бібліотеки-філії централізованих бібліотечних систем;
- районні бібліотеки для дорослих, сільські бібліотеки.

Методика дослідження:

- анкетне опитування юнацтва та молоді;
- кількісний і якісний аналіз отриманих даних, узагальнення.

Анкета

Шановний респонденте!

Просимо Вас взяти участь в обласному соціологічному дослідженні «Торгівля людьми: реальна ситуація та шляхи запобігання очима молоді», яке проводиться Кіровоградською обласною бібліотекою для юнацтва. Просимо Вас щиро відповісти на нескладні питання.

1. Вкажіть Ваш вік

- 14-19
- 20-24
- 25-35

2. Вкажіть Вашу стать

- чоловік
- жінка

3. Рід занять:

- учень/ця
- студент/ка
- працюючий/ча
- тимчасово безробітний

4. Чи стикалися Ви або Ваші друзі / знайомі з торгівлею людьми?

- Так
- Ні
- Важко відповісти

5. Які чинники, на Вашу думку, сприяють потраплянню людей в ситуації торгівлі людьми? (можливі декілька відповідей)

- Економічні (низький рівень заробітної плати та добробуту населення, високий рівень безробіття та низький рівень зайнятості тощо)
- Політична нестабільність у державі
- Психологічні (деформація моральних цінностей та відсутність духовних принципів)
- Правові (недостатня захищеність українських громадян від кримінальних рук “торгівців людьми” як в Україні, так і за її межами тощо)
- Інформаційні (низька обізнаність громадян щодо прав людини, привабливість уявного кращого життя за кордоном, погана обізнаність щодо можливостей працевлаштування та перебування за кордоном тощо)
- Соціальні (насильство в сім'ї та інші прояви гендерної нерівності тощо)
- Інше _____

6. Про які ситуації (форми) торгівлі людьми Ви найчастіше чули ? (можливі декілька відповідей)

- Продаж, передача чи втягнення людей до примусового заняття жебрацтвом
- Продаж чи втягнення людей у сексуальне рабство
- Продаж для вилучення органів продаж
- Продаж з метою залучення до примусової фізичної праці, експлуатації (трудове рабство)
- Примушування до участі в злочинній діяльності (у грабунках, шахрайстві)
- Незаконне всиновлення дітей та підлітків для їх подальшої експлуатації
- Примусове залучення до участі у воєнних конфліктах (не рахуючи призову в армію)

- Продаж чи втягнення людей до примусової проституції або використання в порнобізнесі
- Не чув(ла)

7. Як Ви вважаєте, хто найбільш схильний постраждати від торгівлі людьми?

- Жінки
- Чоловіки
- Підлітки
- Діти
- Важко відповісти

8. Які заходи безпеки, на Вашу думку, можуть захистити від ситуації, пов'язаної з торгівлею людьми? (можливі декілька відповідей)

- Не розмовляти з незнайомими людьми і не виконувати їхніх прохань
- Не спілкуватися з сумнівними особами (злочинцями, алкозалежними тощо)
- Не піддаватися спокусі на обіцянки легкої роботи за великі гроші
- Їздити за кордон тільки легально
- Працювати в Україні та за кордоном тільки за офіційно оформленим договором
- Не позичати великі суми грошей у знайомих або малознайомих людей
- Не їздити за кордон на запрошення малознайомих іноземців з метою шлюбу або заробітку
- Не викладати в Інтернеті / у соціальних мережах свої особисті дані
- Залишати рідним / друзям контактну інформацію, домовитися про кодові слова, за якими вони зрозуміють, що Вам загрожує небезпека
- За кордоном мати телефони посольства України, поліції тощо
- Нікому не віддавати свій паспорт, особливо при закордонних поїздках
- Не їздити в зону бойових дій / не брати участь у воєнному конфлікті (не рахуючи роботи в армії за контрактом і призову в армію)
- У закордонних поїздках мати при собі копії паспорта і одну копію залишити рідним
- Інше

---

9. Куди саме Ви зверталися / звернетесь по допомогу, якщо потрапили / потрапите в складну ситуацію і станете жертвою торгівлі людьми? (можливі декілька відповідей)

- Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді в Україні
- Поліція (МВС України) або інші правоохоронні органи
- Неурядові, громадські організації (міжнародні, місцеві)
- Гаряча лінія з питань запобігання торгівлі людьми в Україні
- Медичні заклади
- Буду розраховувати тільки на себе або родичів та друзів
- Інше

---

10. Оцініть наскільки ймовірно, що Ви можете потрапити в ситуації пов'язані з торгівлею людьми?

Примушування до жебракування або продаж з цією метою:

- Думаю, таке може трапитися
- Думаю, такого трапитися не може

Продаж з метою виконання надмірної фізичної праці:

- Думаю, таке може трапитися

Думаю, такого трапитися не може

Примушування до проституції або до зйомок порнографічного характеру:

Думаю, таке може трапитися

Думаю, такого трапитися не може

Продаж для вилучення і торгівлі людськими органами:

Думаю, таке може трапитися

Думаю, такого трапитися не може

Примушування до участі в злочинній діяльності:

Думаю, таке може трапитися

Думаю, такого трапитися не може

Примушування до участі у воєнних конфліктах:

Думаю, таке може трапитися

Думаю, такого трапитися не може

Незаконного всиновлення дітей для їхнього подальшого злочинного використання:

Думаю, таке може трапитися

Думаю, такого трапитися не може

11. З яких джерел Ви найчастіше отримували інформацію про торгівлю людьми протягом останнього року? (можливі декілька відповідей)

У соціальних мережах

На веб-сторінках різних інтернет-сайтів

З тематичного заходу в бібліотеці

Від батьків / родичів

Від друзів / однолітків / знайомих

У газетах і журналах, книжках

В інформаційних брошурах, буклетах

По радіо / при перегляді телебачення

Інше _____

12. Чи вважаєте Ви необхідним популяризацію інформації щодо запобігання торгівлею людьми?

вважаю за необхідне

вважаю за непотрібне

мені байдуже

13. Яким способом, на Вашу думку, найкраще доносити інформацію молодим людям про проблеми та ситуації, пов'язані з торгівлею людьми? (можливі декілька відповідей)

Організація тематичних заходів в бібліотеці

Створення рекламних відеороликів та розповсюдження їх в Інтернеті через соцмережі

Створення тематичної сторінки на сайті бібліотеки

Створення брошур, буклетів, де подається інформація про торгівлю людьми

Створення тематичних радіо і телепередач

Важко сказати

Інше _____

14. Яку інформацію щодо підвищення грамотності із запобігання торгівлею людьми Ви хотіли б отримати під час відвідування заходів в бібліотеці?

Про причини та наслідки торгівлі людьми

Про закони у сфері протидії торгівлі людьми

- Інформацію щодо порушення законодавства у сфері протидії торгівлі людьми та про виявлені факти торгівлі людьми і захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми
- Про те, як убезпечити себе від потрапляння до тенет торгівців людьми
- Про можливі небезпеки та шляхи їх уникнення або зменшення можливої небезпеки для осіб, які займаються пошуком роботи
- Про сучасні прояви торгівлі людьми, а також про засоби і методи, що використовуються торгівцями людьми
- Інше _____

15. Які заходи щодо запобігання торгівлею людьми для Вас будуть цікавими і корисними під час відвідування бібліотеки? (можливі декілька відповідей)

- Перегляд книжкових виставок на відповідну тематику
- Консультації з фахівцями-професіоналами правоохоронних органів
- Круглі столи за участю провідних спеціалістів соціальних служб району
- Тренінги
- Заходи для учнів та студентів про торгівлю людьми із залученням спеціально підготовлених фахівців з неурядових організацій, які займаються вирішенням цієї проблеми
- інформаційні кампанії, акції з питань протидії торгівлі людьми
- Інше _____

Дякуємо за відверті відповіді!